

HE 105/2021 vp

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta 22.6.2021
Timo Lappi

Matkailu- ja ravintola-alan taloudellisesta ahdingosta

- Ulkomaan matkailusta kokonaan tai pääosin elävät yritykset ovat olleet erittäin vaikeassa asemassa maaliskuun lopusta 2020 lukien.
  - Yritykset ovat yrittäneet muokata palvelujaan kotimaisille asiakkaille sopiviksi, mutta suomalaiset asiakkaat eivät ole valmiita maksamaan pitkälle räätälöidyistä ja kalliista palveluista eikä kotimaisten asiakkaiden volyymi ole riittänyt ylläpitämään läheskään riittävää kysyntää.
  - Lähes kaikki työntekijät esimerkiksi ohjelmapalvelualalla ja pienissä, ulkomaalaisten suosimissa hotellissa ovat olleet vailla työtä maaliskuusta 2020 alkaen.
- Alueellisesti suurimmat menettäjät Uusimaa, Pohjois-Suomi ja Itä-Suomi.
- Toimialoista hotellit, ohjelmapalvelut, kv. kongresseja järjestävät ja kalliimman hintatason ravintolat ovat kärsineet pahiten.

MA·RA

Ennakkotietoa koronan vaikutuksista vuodelle 2020
- **Ulkomaiset yöpymiset 2,3 milj. (- 67,5 %)**
- **Kotimaiset yöpymiset 12 milj. (- 25 %)**
- **Matkailun kokonaiskysyntä 9,3 mrd euroa (n. -42 %)**

5,0
miljardia euroa
***matkailuvienti**
(2019 ennakkotieto)

josta
151
miljoonaa euroa
Suomeen kansainvälisten kongressien kautta

Suomen **vientitulot palveluista 31,8 miljardia euroa** (2019)

8,9
miljoonaa ulkomaista matkailijaa (2019e)

Hyvä kehitys
ulkomaiset yöpymiset 2000-2019

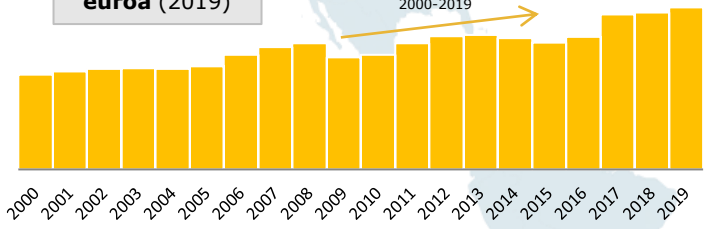

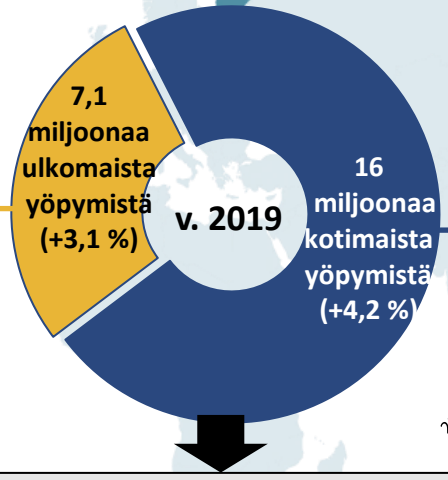

29,3
miljoonaa
****kotimaan matkaa**
(2019)

josta
11,1
mrd. euroa kotimaista matkailukysyntää

16,1
miljardia euroa matkailun kokonaiskysyntä
(vuoden 2019 ennakkoarvio)

Kotimaiset yöpymiset
2000-2019

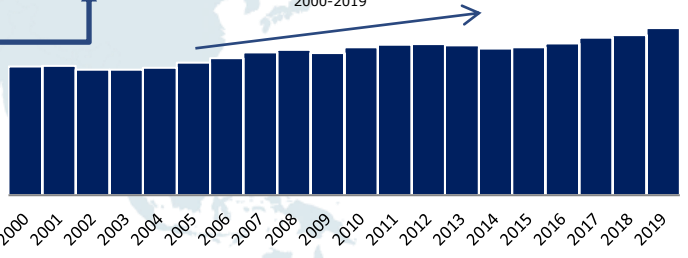

Matkailutoimialan työlliset
Uusimaa 57 050
Lappi 6 450

Työtä ja hyvinvointia koko Suomeen (2018)

142 100
matkailutoimialojen työlliset
(5,4 % työllisistä)

Matkailu 2,7 %
Suomen BKT:sta

29 000
matkailualan yritystä

Lähde: Tilastokeskus, TAK matkailijatutkimus

*Tilastokeskuksen matkailutilinpito 11.3.2020. Matkailuvienti (ulkomainen matkailukysyntä) pitää sisällään ulkomaisten matkailijoiden Suomeen jättämän rahamäärän sekä kansainvälisen matkustajaliikenteen tuomat tulot Suomelle.
** yöpymisen sisältävät vapaa-ajan matkat ja työmatkat

4. Kuinka paljon arvioit yrityksesi liikevaihdon laskevan vuoden 2021 tammi-maaliskuussa verrattuna vuoden 2020 tammi-maaliskuuhun?

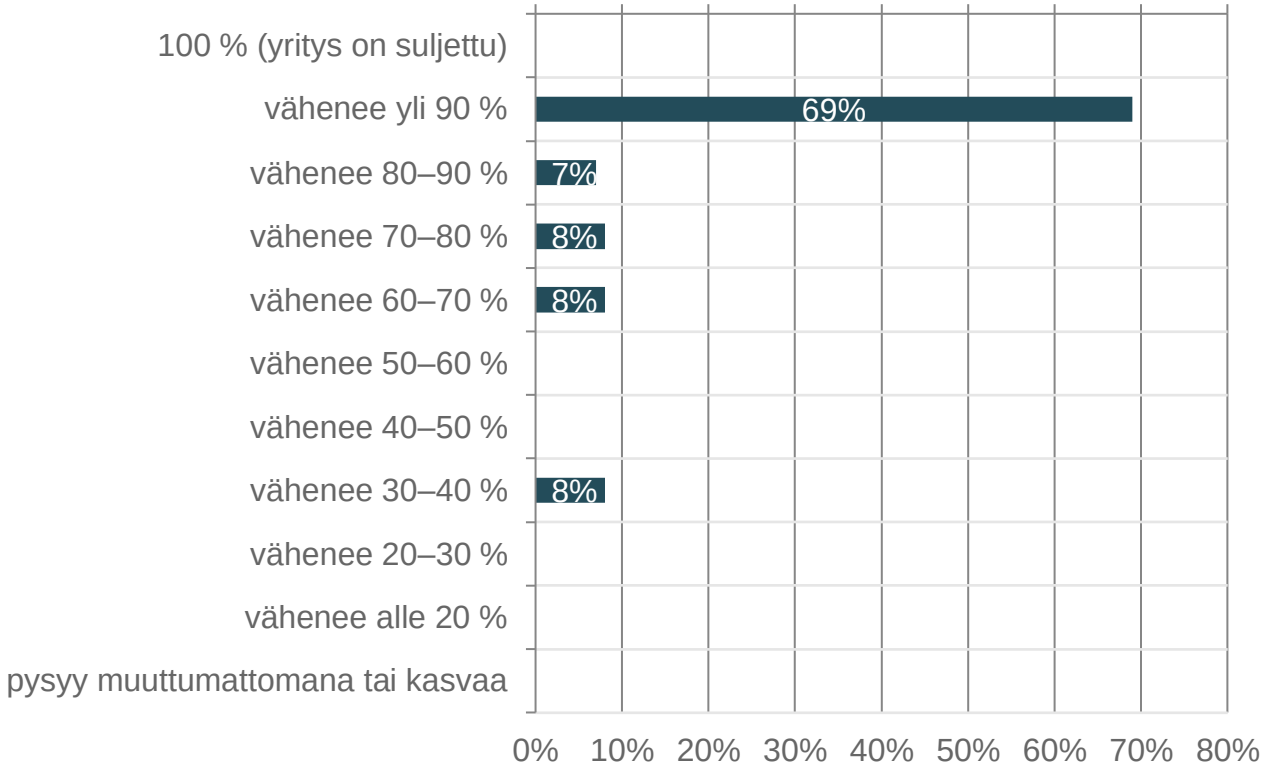

Yöpymisten muutos 2020 tammikuu-2021 maaliskuu verrattuna vuoteen 2019

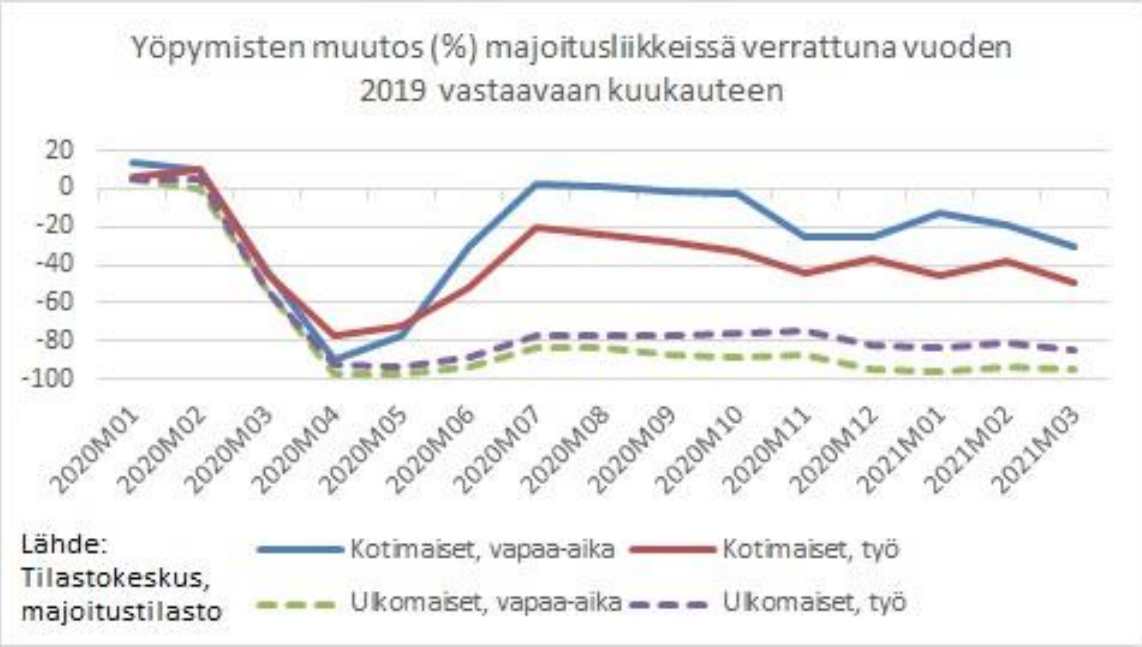

Lähde: Tilastokeskus 4/2021

Lain voimassaolo

- On välttämätöntä, että hallituksen esitys ehditään käsitellä ennen eduskunnan kesätaukoa ja että se tulee voimaan mahdollisimman pian.
- HE:ssä esitetään, että laki olisi voimassa 31.12.2021 asti.
- Yli 16-vuotiaiden vähintään 70 prosentin rokotussarja on saavutettu jo marraskuun loppuun mennessä.
- Väliaikainen laki on poikkeus perustuslain 9 §:ssä turvatusta liikkumisvapaudesta ja EU:n ihmisten vapaan liikkuvuuden periaatteesta. Niitä ei voida rajoittaa kauemmin kuin se on välttämätöntä ja oikeasuhtaista.
- Pohjois-Suomen matkailun, sen yritysten ja työntekijöiden kannalta olisi välttämätöntä, että joulun ajan ja sitä edeltävän joulukuun matkailu olisi rajoituksista jo vapaa. Edistäisi myyntiä, työllisyyttä ja verotulojen kertymistä.
- **MaRa esittää, että lain voimassaolo päättyy 30.11.2021.**

Lain voimassaolo

- Maahan saapumisen jälkeisestä toisesta testistä luovuttaisiin 15.10.2021.
- THL:n 21.6.2021 talousvaliokunnassa esittämän mukaisesti toisesta testistä voitaisiin luopua jo 31.8.2021.
- **MaRa katsoo, että**
  - **toista testiä voidaan edellyttää EU:n neuvoston suosituksen mukaisesti vain tummanpunaisista maista matkustavilta ja kolmansista maista matkustavilta riskiperusteisesti.**
  - **toisen testin vaatimuksesta tulee luopua 31.8.2021.**

Hallituksen esitys ei ole sopusoinnussa EU:n neuvoston suosituksen kanssa

- Matkailu on kansainvälinen toimiala, jolla vallitsee koronaepidemian laantuessa entisestään kiristyvä kilpailu → Suomella on hyvät mahdollisuudet kasvattaa osuuttaan kansainvälisestä matkailusta.
- Suomen matkustamista koskevat säännöt eivät voi olla kilpailijamaita kireämmät.
- Suomeen suuntautuvasta matkailusta elävien matkailualan yritysten ja työntekijöiden kannalta huonoin vaihtoehto on, jos suomalaiset voivat matkustaa suosikkikohteisiinsa kevyemmin säännöin, kun Suomen matkailun kannalta tärkeimmistä lähtömaista voidaan matkustaa Suomeen.
  - Moni maa muuttanee EU:n neuvoston suosituksen perusteella omaa sääntelyään.
  - Jo nyt mm. Ruotsin, Baltian maiden ja useiden Välimeren maiden sääntely on lievempää kuin hallituksen esittämä sääntely.

Hallituksen esitys ei ole sopusoinnussa EU:n neuvoston suosituksen kanssa

- **MaRa katsoo, että**
  - **matkustamismallin EU- ja Schengen-alueella tulee perustua EU:n neuvoston suositukseen.**
  - **vihreistä maista tulee voida matkustaa Suomeen vapaasti ja muista kuin tummanpunaisista maista riittää lähtömaassa otettu negatiivinen testitulos.**
  - **lakiehdotuksen 16 d §:ää voidaan soveltaa vain EU:n alueen tummanpunaisista ja kolmansien maiden erityisen riskialttiista maista tuleviin matkailijoihin.**
  - **matkustussäännöt kolmansista maista tulisi muuttaa EU:n suosituksen mukaiseksi.**

Karanteeni

- Hallituksen esitykseen sisältyvät pykäläehdotukset eivät sisällä karanteeniin asettamiseen oikeuttavaa säännöstä.
- **MaRa katsoo, että**
  - **karanteenivaatimusta ei voida asettaa tulkinnalla ilman siihen oikeuttavaa nimenomaista säännöstä.**
  - **valiokunta kirjoittaisi lausuntoonsa selkeästi, ettei Suomeen negatiivisella testituloksella tai täällä otetulla negatiivisella testituloksella matkustavan tarvitse olla karanteenissa odottamassa toiseen testiin menemistä ja sieltä saatua negatiivista testitulosta.**

Valtion velvollisuudesta korvata rajoitustoimista aiheutuneet vahingot

- Kustannustuki IV:n tukikausi päättyi toukokuun lopussa.
- Eduskunta, valtioneuvosto ja aluehallintovirastot rajoittavat matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yritysten elinkeinovapautta toukokuun lopun jälkeenkin.
- Valtiolla on velvollisuus korvata rajoitustoimista yrityksille aiheutuneita tappioita niin kauan kuin valtio rajoittaa elinkeinovapautta.
- Esillä oleva hallituksen esitys rajoittaa ulkomaan matkailusta riippuvaisten yritysten elinkeinon harjoittamisen mahdollisuuksia vuoden loppuun asti.
- **MaRa esittää, että StV kirjoittaisi mietintöönsä, että se edellyttää, että hallitus valmistelee hallituksen esityksen, jolla korvataan yrityksille aiheutuvia tappioita niin kauan kuin valtio rajoittaa elinkeinotoimintaa.**